

Riksdagens protokoll

2012/13:127

Måndagen den 24 juni

Kl. 11.00 – 11.52

Protokoll
2012/13:127

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 14 och 17 juni.

2 § Ansökan om fortsatt ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Walburga Habsburg Douglas* (M) ansökt om fortsatt ledighet till och med den 28 juni.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Nils Brown* (M) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för *Walburga Habsburg Douglas*.

3 § Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält *Nils Brown* som suppleant i EU-nämnden under *Walburga Habsburg Douglas* fortsatta ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *till och med den 28 juni* till

suppleant i EU-nämnden

Nils Brown (M)

4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att *onsdagen den 26 juni kl. 9.00* skulle arbetsplenum med votering efter debattens slut äga rum.

Därefter skulle interpellationer besvaras.

5 § Meddelande om aktuell debatt med anledning av den ökande ojämlikheten

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt med anledning av den ökande ojämlikheten anordnas *torsdagen den 22 augusti kl.12.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Ulf Kristersson (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt med anledning av den ökande ojämlikheten

OECD presenterade den 15 maj en rapport om inkomstskillnader och relativ fattigdom i de 34 medlemsländerna. OECD definierar relativ fattigdom som den andel av hushållen som har en disponibel inkomst som är lägre än 50 procent av landets medianinkomst. I rapporten framgår det att den relativa fattigdomen mer än fördubblats i Sverige mellan åren 1995 och 2010. Någon motsvarande förändring har inte skett i något annat OECD-land. Den relativa fattigdomen har ökat särskilt mycket sedan 2006. Denna utveckling bör, enligt Vänsterpartiets mening, ses som en direkt och medveten följd av regeringens ekonomiska politik. Regeringens skattesänkningar har främst gått till de rikaste, samtidigt som man genomfört dramatiska försämringar av bl.a. a-kassan och sjukförsäkringen. De direkta effekterna av nedskärningspolitiken är att många individer drabbas hårt, såväl ekonomiskt som socialt. Mycket tyder också på att stora ekonomiska klyftor kan vara negativa för den allmänna ekonomiska utvecklingen. Stora ekonomiska klyftor brukar leda till minskad social rörlighet, vilket kan antas minska den ekonomiska tillväxten. Den ökande ojämlikheten tenderar också att minska samhörigheten och tilliten bland medborgarna, vilket leder till ökade sociala problem och till att förtroendet för samhällsliga institutioner undergrävs. På sikt leder de ökade klyftorna till nya sociala, idémässiga och ekonomiska strukturer som undergräver medborgarnas vilja och förmåga att agera solidariskt.

Mot bakgrund av de nya uppgifter som genom OECD-rapporten framkommit om den dramatiskt ökade ojämlikheten och eftersom denna fråga inte kommer att hanteras av riksdagen på annat sätt, begär Vänsterpartiet att en aktuell debatt ska hållas i riksdagen. Detta för att riksdagen ska ges möjlighet att diskutera de hastigt ökande klyftorna och för att riksdagen ska få besked om vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att öka jämlikheten.

Stockholm 2013-05-16

Hans Linde

gruppledare för Vänsterpartiet

6 § Anmälan om protokollsutdrag från utskott

Prot. 2012/13:127
24 juni

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2012/13:27 för onsdagen den 19 juni i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från kulturutskottet.

7 § Anmälan om uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde onsdagen den 5 juni inkommit.

8 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2012/13:489

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:489 En ny digital era i Sverige
av Fredrik Lundh Sammeli (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 12 september 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 17 juni 2013

Näringsdepartementet

Annie Lööf (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

9 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2013:10 På väg ut i världen – statens främjandeinsatser för export

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2012/13:164 till kulturutskottet

2012/13:180 till justitieutskottet

Skrivelse

2012/13:140 till näringsutskottet

11 § Svar på interpellation 2012/13:465 om utredningsgaranti

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Lars Johansson frågar vad jag och regeringen avser att göra för att öka utredningskapaciteten inom polisorganisationen. Vidare undrar Lars Johansson om det inte är dags att införa en utredningsgaranti som innebär att alla som anmäler ett brott får återkoppling inom en månad om hur ärendet utreds.

Regeringen delar Lars Johanssons uppfattning att fler brott behöver klaras upp. Brottsutredningsverksamheten tillhör en av polisens kärnuppgifter. Regeringen har också vidtagit flera åtgärder för att öka brottsuppleringen. Genom att tillföra ökade resurser har riksdag och regering förbättrat förutsättningarna för rättsväsendet att utreda och lagföra brott. Riksdag och regering har också gett polisen ökade befogenheter inom ramen för sitt förundersökningsledarskap i syfte att effektivisera utredningsprocessen. Vidare har myndigheterna, däribland polisen och Åklagarmyndigheten, haft regeringens uppdrag att i samverkan med varandra förbättra bekämpningen av såväl mängdbrott som grov organiserad brottslighet.

Polis och åklagare har också haft i uppdrag att granska resultatet och kvaliteten i brottsutredningsverksamheten för att se hur verksamheten kan utvecklas ytterligare. Myndigheterna arbetar nu med att utveckla verksamheten utifrån resultatet av granskningarna. Även Brottsförebyggande rådets delrapport om satsningen på fler poliser pekar på att det finns potential för polisen att öka brottsuppleringen, detta genom att styra resurserna så att fler och mer långtgående utredningsåtgärder på brottsplatserna kan vidtas.

Ser man över en längre tidsperiod har antalet brott som rättsväsendet lyckats knyta en gärningsperson till ökat. År 2012 var antalet personupplärade brott nästan 10 procent fler än 2006. Däremot har den så kallade personupplärandeprocenten legat förhållandevis konstant under många år, vilket beror på att också inflödet av anmälda brott har ökat. Polis och åklagare har därmed lyckats hantera den ökade belastning som en större mängd brottsanmälningar innebär.

Den tydliga ökningen av antalet personupplärade brott som vi kunde se efter 2006 har dock avstannat, vilket regeringen ser allvarligt på. Jag har varit tydlig med att Rikspolisstyrelsen och samtliga polismyndigheter nu måste fördjupa sin resultatanalys så att relevanta åtgärder kan vidtas för att vända den här utvecklingen.

Det är självfallet viktigt att handläggningen av brottsärenden inte drar ut på tiden. Det är också betydelsefullt att målsäganden hålls informerad fortlöpande om läget i utredningsprocessen. Här kan polisen bli bättre, och jag överväger om det finns behov av åtgärder på det området.

Utredningsverksamhetens resultat beror dels på omständigheterna i de ärenden som kommer in, dels på vilka resurser de brottsbekämpande myndigheterna har och hur resurserna används. Min bedömning är att polismyndigheterna måste lägga kraft på att säkerställa att det i utredningsverksamheten finns tydliga rutiner, en aktiv styrning och uppföljning, kompetent och motiverad personal samt effektiva arbetsprocesser. Det finns alltså en hel del att göra. För att nå dit krävs ett långsiktigt och uthålligt arbete på alla nivåer.

Anf. 2 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret på min interpellation. Jag tycker att det är väldigt viktigt att de rättsvårdande myndigheterna fungerar på ett oklanderligt sätt.

Jag har normalt sett inte sysslat särskilt mycket med polisens verksamhet, men under senare tid har jag kommit i kontakt med polisen gällande förskingringsbrott, vilket jag också belyser i min interpellation. Jag tycker inte att detta är en fråga om ett enklare brott, utan det krävs mer av polisen än att säga att det där kan man väl titta på lite längre fram.

Jag kan notera, vilket också framgår av interpellationssvaret och vilket jag poängterar i min interpellation, att resurserna till polisen har ökat högst avsevärt, med närmare 9 miljarder kronor, sedan 2000. Antalet poliser har också blivit fler och är i dag 20 000 jämfört med för 13 år sedan, då det fanns 16 000 poliser. Jag kan också notera att även antalet civilanställda som ska vara polisen behjälpliga har ökat något. Det verkar dock som om effektiviteten inom polisorganisationen inte är till fyllest och att det finns mycket mer att önska därvidlag.

Det är därför jag har lyft upp ett tidigare förslag från Socialdemokraterna, nämligen att man skulle införa någon form av utredningsgaranti som går ut på att polisen måste återkoppla till den som har gjort en polis-anmälan och tala om att man kommer att vidta åtgärder inom en månad. I dag behöver polisen inte göra det, utan ett ärende kan bli liggande på polismyndigheten i många veckor, till och med månader, innan man vidtar några utredningsuppdrag.

Detta har jag nu stött på själv, och jag tycker att det känns väldigt illavarslande. Ska vi ha tilltro till vår polisorganisation måste vi känna att den tar människor på allvar. När människor sköter sina ålägganden på ett riktigt sätt och kontaktar polisen för att polisen ska vidta åtgärder måste polisen tala om i fall polisanmälan är korrekt, om den ska förbättras, hur fallet ska utredas och så vidare. Det handlar alltså inte om några småsaker som jag har varit i kontakt med, utan det handlar om ganska stor förskingring – grov trolöshet mot huvudman eller något liknande.

Då kommer vi in på andra frågor som är centrala i sammanhanget. Är det grov trolöshet mot huvudman är preskriptionstiden tio år. Är det inte så är preskriptionstiden fem år. Om inte frågorna utreds i tid så går tiden. Man riskerar då att det inte kan gå fram till något åtal och heller inte till någon domstolsförhandling, och då går ju den som har begått ett brott fri.

Det är därför som det är så viktigt att polisorganisationen har en trovärdighet, att man verkligen tar polisanmälningarna på allvar och vidtar åtgärder och återkopplar till dem som har gjort en anmälan.

Jag kan i allmänna ordalag uttrycka det på det viset. Sedan har jag i interpellationen pekat på ett mer konkret fall. Av interpellationssvaret kan jag konstatera att Beatrice Ask tycker ungefär som jag, att det är väldigt viktigt, men hon kommer inte med några konkreta åtgärder för att komma till rätta med de nuvarande problemen. Därför vill jag gärna höra vad Beatrice Ask har att säga i sitt nästa inlägg.

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Det är nog så att interpellanten och jag delvis har samma uppfattning om nödvändigheten av att förbättra återkopplingen till brottsoffer. Jag har själv lagt fram ett liknande förslag, dock i partisammanhang. Det har inte kommit till regeringsnivån än. Däremot skulle jag kunna komma med en hel lista av åtgärder som vi har vidtagit från regeringens sida för att öka effektiviteten när det gäller brottsutredningar.

Några saker som jag ändå vill säga, och som hör till det här, är att det i vissa fall kan vara okej att ett ärende inte hanteras omedelbart, under förutsättningen att målsäganden får information om det. Ett ärende av viss karaktär kan bli liggande under sommarmånaderna därför att resurserna är begränsade och därför att det inte är så att bevis förstörs. Men det förutsätter ju att man omedelbart har sett till att säkra den bevisning som finns, och under förutsättning att målsäganden vet att den finns är ju inte det ett stort problem. Men generellt sett har vi anledning att hela tiden arbeta med effektivisering på olika sätt.

Det är ju så att en del av den typ av brott som vi nu pratar om ökar. Bedrägerier i synnerhet ökar väldigt kraftigt. En tiondel av de anmälda brotten under den första delen av det här året var just bedrägerier. De är svårutredda och mycket besvärliga. Även om man kan konstatera att polisen nu redovisar fler sådana ärenden till åklagare är det ingen tvekan om att antalet ärenden som behöver hanteras växer. Det är naturligtvis ett jättestort bekymmer.

Jag vill också gärna passa på att lägga in i den här diskussionen, som är otroligt viktig, att det är riktigt att polisen har fått kraftfulla resursförstärkningar. Men Brå har gjort en analys av detta och kom med den för någon vecka sedan. De modifierar lite grann bilden av det här, därför att om man tar hänsyn till ökningen av befolkningen under den tid som vi har tillfört nya resurser är ökningen av årsarbetskraften 7 procent inom polisen. Samtidigt har antalet anmälda brott ökat med 16 procent. Det säger någonting om att man inte har fått väldigt stora resursförstärkningar.

Därtill kommer att den typ av ärenden som kommer in förändras i karaktär, där internetrelaterade brott, som är svårutredda, ställer till det. Dessutom har vi en väldigt stor generationsförändring inom polisen. Vi har ökat antalet poliser totalt sett, men en tredjedel av polisens anställda i dag är anställda under de senaste åren, det vill säga att väldigt mycket av den erfarna kompetensen har endera försvunnit till specialuppgifter eller gått i pension. Allt detta sammantaget ställer en del på ända.

Min uppfattning är att vi behöver säkerställa att den som anmäler ett brott får relevant information om vad polisen gör, varför och vad man kommer fram till. Det är klart att om det blir en fördröjning bör anmäla- ren också under resans gång kunna få en återkoppling.

Däremot kan kanske riksdag och regering vara försiktiga med att bestämma hur det ska se ut i detaljerna. Risken är att vi får en onödigt omständlig process. Men vi har gett uppdrag och fortsätter att ge uppdrag till polisen att förbättra sin hantering och sitt bemötande av just brottsoffer för att förbättra den här informationen.

Anf. 4 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Men inom andra områden, till exempel inom sjukvården där jag har varit engagerad en hel del, har vi olika tidsgränser för olika former av vårdande behandling, kontakt med läkare, möjlighet att komma i kontakt med sjukhus. Det ska ske inom vissa tidsramar. Det har också inom sjukvården alltid pratats om att detta är väldigt komplicerat. Det är krångligt. Det är olika behov som ska tillgodoses och så vidare. Vi har som politiker då sagt att vi faktiskt måste få en lite hårdare styrning så att vi vet att det vidtas åtgärder i tid för att människor ska känna ökad tillit.

Jag menar att mycket av det som Beatrice Ask säger och som också står i svaret är helt okej. Jag tycker att det är bra att man jobbar internt med polisen och får dem att försöka bli effektivare. Men jag tror faktiskt att en sådan här tidslimit skulle ha mer konkret betydelse i organisationen, därför att då skulle organisationerna tvingas att skärpa sig, att bli tydligare i sina kontakter med människor som gör polisanmälan. Framför allt skulle de människorna känna en större tillit till polisens organisation. Det är där jag upplever att det finns ett stort problem.

Jag läste häromdagen i en av de västsvenska tidningarna om ett fall där en överförmyndare hade förskingrat ganska mycket pengar. Det hade gått väldigt lång tid. Åklagaren säger att man riskerar att inte klara preskriptionstiden. Nu gör hon en anmälan om grov trolöshet – då är det fråga om tio år – men om domstolen säger att det är fem år som gäller går förmodligen den här personen fri. Det hänger ihop med att det är komplicerade utredningar, inte i det här fallet kanske, men att det tar väldigt lång tid.

Jag kan säga att i det fall som jag har stött på är det inte en komplicerad utredning. Där ligger papperen på bordet. Det är bara att sätta i gång och göra en del kontrolluppgifter så finns alla saker framme. Trots det tar det väldigt lång tid att få polismyndigheten att vidta åtgärder. Det talas ju tyvärr om att de lägger ned dem i något de kallar för balansen. Då blir man ju väldigt upprörd.

Nu tror jag att är man en medveten person kommer man naturligtvis att driva frågan hos polismyndigheten så att det kommer att ske någonting. Men väldigt många människor ger ju upp när de känner att polisen inte tycker att det här är så väsentligt. Man har kanske inte tid att sitta i telefon för att ringa och påminna och kontakta polisorganisationen, utan man släpper frågan och tycker: Okej då, det kanske är annat som är viktigare. Det skapar en tråkig stämning i samhället. Framför allt innebär det att människor mister tilliten till polisorganisationen.

Det är därför jag tycker att vi måste ha några sådana här regler som blir tydligare, som polisen faktiskt har att rätta sig efter och som gör att människor också kan känna tillit till att de får en återkoppling inom en viss tid. Därför tycker jag att det här förslaget, att det ska ske inom en månad, är högst rimligt jämfört med hur vi har det inom andra samhällsorganisationer, till exempel inom sjukvården eller när det gäller sådana saker som att jag ska betala min räkning inom 30 dagar. Gör jag inte det kommer inkasso och knackar på dörren och säger att nu får du betala extra mycket för att du inte har skött dina ålägganden. Jag menar att det finns på många områden i samhället. Det borde också kunna gälla inom polisens organisation, inte minst med tanke på preskriptionstiderna, som har stor betydelse för hur brott ska kunna klaras upp.

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Jag ska inte ge mig in i en diskussion om sjukvården och skillnaden mellan sjukvård och rättsväsen. Vi har massor av tidsfrister också inom rättsväsendet. Så är det naturligtvis. Det gäller inom flera områden. Exempelvis ska man återkomma till målsäganden om hur ärendet utvecklas. Särskilt vid våldsbrott, sexualbrott och brott mot frihet och frid ska man återkomma inom 14 dagar. Det finns ju riktlinjer av det här slaget. Det finns i hela rättsväsendet. Att tillföra ytterligare en tidsgräns tror jag inte löser problemet.

Däremot har interpellanten en poäng i att vi har ett behov av bättre styrning och uppföljning. Ibland blir vi beskyllda för att ägna oss åt pinnjakt, därför att vi följer upp resultatet inom polisen ganska mycket, men faktum är att den största reformen i modern tid, sedan 1965, är just nu i görningen. Det handlar om att omvandla 21 polismyndigheter och Rikspolisstyrelsen till en nationell polismyndighet. Bland annat syftar det till att skapa en bättre och mer enhetlig styrning av svensk polis. Det är inte så att vi inte ser det här problemet.

Rättsväsendet jobbar på många olika sätt för att förbättra bemötandet av och informationen till brottsoffer. Inom polisen har man tagit fram särskilda riktlinjer för ett mer enhetligt strukturerat och professionellt brottsofferarbete. Det finns också en handbok om information till brottsoffer som riktar sig till personal i polisen som kommer i kontakt med brottsoffer. Där framhålls bland annat att polisen har ett särskilt ansvar för att säkerställa att den som har utsatts för brott får återkoppling till hur ärendet utvecklas. Det är inte så att man inte tänker på detta.

Vissa ärenden har högre prioritet än andra. Så är det. I trängt läge prioriterar man brott mot person – sexuella övergrepp och annat – före vissa förmögenhetsbrott. Det kan man ha synpunkter på, men det finns alltid situationer där man måste prioritera. Det gör man även inom sjukvården. Akuta olycksfall går före annan behandling, och så måste det vara.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2012 gett Rikspolisstyrelsen i uppdrag att redovisa vilka resultat man ser av insatserna för att förbättra brottsofferarbetet. Redovisningen, som jag kommer att få i höst, ska särskilt fokusera på vad man gör för att förbättra informationen till brottsoffer, såsom avses i interpellationen.

Riksdagen har också gjort två tillkännagivanden om detta, och vi kommer att återkomma till riksdagen i de frågorna. Det pågår mycket arbete, och jag vågar säga att på många håll fungerar det väldigt bra. Men

det vi generellt har problem med är ojämnheter inom polisen i Sverige. Det är olika i olika delar av landet, och förutsättningarna för arbetet är också olika. Det är dock för ojämnt. Som medborgare måste man kunna förvänta sig att ärenden hanteras likvärdigt och med hög kvalitet och skyndsamhet, oavsett var man råkar bo eller var man blir utsatt för ett brott. Här finns mer att göra, och jag tror att polisreformen kommer att ha viss betydelse.

Vi har mycket i gång för att förbättra detta. Jag vill gärna säga att det finns balanser, men de är lägre nu än när jag tillträdde. Vi arbetar hela tiden med att öka trycket för att se till att ärenden inte ligger för länge. I många ärenden kallar spåren, och då är skyndsamhet av särskilt stor betydelse.

Anf. 6 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill avslutningsvis säga att personupplklaringsprocenten trots allt har legat konstant under många år, såsom framgår av interpellationssvaret. Man har inte blivit duktigare trots de ökade resurserna, och trots de insatser Beatrice Ask talar om har vi fortfarande ett stort problem. Jag tycker att det är viktigt att vi poängterar detta inför framtiden.

Det kan mycket väl vara så att antalet ekonomiska brott, såsom förskingringsbrott och bedrägeribrott, ökar. Då måste man titta på förutsättningarna för att prioritera insatser mot de typerna av brott. Kanske måste andra slags poliser och utredare finnas på plats för att klara uppgifterna bättre än de poliser som är tillsatta för att jaga med blåljus, som vi lite förenklat säger.

Det är klart att sådana prioriteringar är oerhört viktiga för att människor i allmänhet som kommer i kontakt med polisen ska känna att man också prioriterar den typen av brott, även om jag naturligtvis är varm anhängare av att man ska prioritera de mer akuta våldsbrotten. Det är självklart. Men vi måste ha en nolltolerans när det gäller ekonomisk brottslighet och sådant som handlar om trolöshet mot huvudman, som har ökat under senare tid.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! År 2012 personupplklarades nästan 235 000 brott, vilket är en ökning med 9 procent i förhållande till 2006. Personupplklaringsprocenten har precis som interpellanten säger legat runt 17 procent sedan alliansregeringen kom till makten. Att det ligger på samma nivå kan man naturligtvis ha synpunkter på. Man ska dock komma ihåg att ökningen av antalet ärenden är omfattande, vilket innebär svårigheter. Man måste nämligen också ta hänsyn till vilken komposition av olika typer av brott som ligger i antalet anmälda brott.

Vi får till exempel fler anmälningar vad gäller våld i nära relationer, som ofta är rätt besvärligt att utreda, i synnerhet om man inte kommer i tid. Bevissvårigheterna är särskilt besvärliga, och det är bekymmersamt. Därtill kommer internetrelaterade brott, där vi har utmaningar när det gäller utredningstiden. Det finns alltså förklaringar.

Regeringen tycker inte att detta är okej. Vi anser att egentligen ska alla brott utredas. Det finns säkert något brott polisen inte kan klara upp, men i princip måste målsäganden få en rimlig förklaring och polisen ska helst hitta den som är ansvarig för att ha begått ett brott. Sedan förstår

alla att det inte går till hundra procent. Vi kan göra mer, och vi måste bli bättre.

I det perspektivet ska man se alla de uppdrag vi har lagt ut. Jag tror inte att det viktigaste för att komma till rätta med problemen är att sätta en tidsfrist för information till målsäganden, även om det är en viktig punkt, utan jag tror att det handlar om att förbättra kvaliteten i utredningskapaciteten. Jag nämner gärna att vi också tittar på möjligheten att använda fler civila utredare för att hitta nya infallsvinklar på en del av problemen.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:491 om rehabilitering inom Kriminalvården

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Gunvor G Ericson har frågat mig om jag avser att verka för att sammanföra de två tydliga inriktningarna inom verksamheten, säkerhet kontra rehabilitering, samt vilka åtgärder jag avser att vidta utifrån det som Gunvor G Ericson anfört i interpellationen. Det rör Kriminalvården, vilket inte framkom i frågan.

Av Kriminalvårdens instruktion framgår att myndigheten bland annat ska verka för att påföljder verkställs på ett säkert, humant och effektivt sätt och att man ska förebygga återfall i brott. Kriminalvården ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att brottslighet under verkställigheten förhindras, frivgivningen förbereds, narkotikamissbruket bekämpas och innehållet i verkställigheten anpassas efter varje individs behov.

Kriminalvårdens uppdrag omfattar, precis som Gunvor G Ericson beskriver det, både säkerhet och rehabilitering. Dessa två delar av myndighetens uppdrag står dock inte emot varandra. Tvärtom förutsätter ett framgångsrikt återfallsförebyggande arbete att klienterna inte fortsätter med brottslig verksamhet eller missbruk.

Ett aktivt återfallsförebyggande arbete förutsätter både den intagnes motivation till förändring och att hans eller hennes behov och förutsättningar kan tillvaratas på ett professionellt sätt samt att de åtgärder som vidtas under verkställigheten grundas på underbyggd kunskap om vad som faktiskt fungerar. Det är Kriminalvården med sin kunskap om verksamheten som avgör vilken kompetens personalen bör ha.

Regeringen har genom reformer på en rad viktiga områden skapat bättre förutsättningar för ett framgångsrikt och utvecklat återfallsförebyggande arbete inom Kriminalvården. För klienterna innebär det bland annat tillgång till arbetsmarknadsåtgärder, möjlighet till studier och utökade möjligheter till behandling och utslussning. Genom den nya häktes- och fängelselagstiftning som trädde i kraft 2011 fullföljdes detta arbete.

Den nya fängelselagen ställer bland annat krav på att verkställigheten i anstalt ges en individuell utformning och ett meningsfullt och tydligt innehåll. För att uppnå detta anges också i lagen att en individuellt utformad plan för verkställigheten ska upprättas för varje intagen.

Vad vi nu ser är att det för allt fler klienter upprättas en individuell plan för verkställigheten och att antalet klienter som genomgår olika

former av behandlingsprogram har också ökat markant under senare år. Vi ser också att Kriminalvårdens arbetsdrift i allt större utsträckning anpassas till att tillgodose klienternas behov av kunskap som är användbar på arbetsmarknaden. De ska komma ut senare också. Vi ser nu också en försiktigt positiv trend där något färre fängelsedömda återfaller i brott över tid.

En förutsättning för långsiktig framgång i det återfallsförebyggande arbetet är dock att andra samhällsaktörer tar vid där Kriminalvårdens insatser avslutas. En väl fungerande samverkan är av grundläggande betydelse i det arbetet. Kommuner, landsting och arbetsförmedling med flera måste i samverkan med Kriminalvården ansvara för att insatser initieras och fullföljs under och efter verkställigheten. För att tydliggöra vikten av samverkan har regeringen bland annat gett Kriminalvården och Arbetsförmedlingen i uppdrag att utveckla sitt arbete när det gäller dömda kvinnor för att på så sätt förbättra deras förutsättningar på arbetsmarknaden. Av den delredovisning av uppdraget som nyligen lämnades till regeringen framgår bland annat att myndigheterna utökat sitt samarbete till att omfatta inte bara anstalter. Nu inrättas också för första gången arbetsförmedlartjänster på samtliga frivårdskontor. Man skulle kunna tro att det fanns tidigare, men så var det inte.

Regeringen har under de senaste två mandatperioderna tillfört Kriminalvården betydande resurser. Genom tillskotten har myndigheten getts förutsättningar att upprätthålla kvalitet, effektivitet och säkerhet inom verksamheten och att utveckla det återfallsförebyggande arbetet. Mot bakgrund av att antalet klienter i anstalt i dag är något mindre än tidigare är min bedömning att förutsättningarna för att bedriva ett effektivt arbete på detta område är mycket goda.

Anf. 9 GUNVOR G ERICSON (MP):

Fru talman! Jag tackar för svaret, även om det inte gav så mycket om vad ministern avser att göra framöver när det gäller att förena de två synsätten rehabilitering och säkerhet inom Kriminalvården.

Det är nu mer än ett år sedan Per-Åke Nylander, forskare i socialt arbete vid Örebro universitet, tydliggjorde den splittring som finns inom Kriminalvården, de två tydliga inriktningarna säkerhet kontra rehabilitering. Man har dock inte lyckats förena dessa två inriktningar under åren, utan snarare upplever till exempel de få arbetsterapeuter som har arbetat inom Kriminalvården att verksamheten har blivit ännu mer polariserad.

Skillnader i uppfattning om Kriminalvårdens uppdrag kan ses både på avdelningsnivå och på anstaltsnivå. Det i sin tur påverkar verksamheten och de anställda, då de kan ha vitt skilda uppfattningar om vilket uppdrag de har i sitt dagliga arbete tillsammans med de intagna.

Man kan förenklat säga att motsättningarna är ofrånkomliga – Kriminalvården har ett dubbelt uppdrag – men att inte erkänna och värdesätta rehabiliteringsuppdraget över huvud taget är att undanhålla de intagnas rätt till stöd och hjälp för framtiden.

Flera arbetsterapeuter har berättat att det inte anses acceptabelt att satsa på rehabilitering utan att man ser det som bortkastade insatser och i stället vill lägga resurserna på god säkerhet. Detta synsätt återfinns såväl på ledningsnivå som hos enskilda medarbetare inom Kriminalvården.

Det är bra att ministern håller med mig om att Kriminalvårdens uppdrag omfattar såväl säkerhet som rehabilitering. Men dessa uppdrag behöver inte stå emot varandra. Nej, och jag säger inte det heller. Men när man inte kan se de två olika synsättens värde utan prioriterar ett av dem i praktiken blir det problem.

Det är beklagligt att det inte ses som ett bekymmer eftersom forskningen pekar på det. Även erfarenheter bland rehabiliteringspersonal bekräftar forskningens fynd. Det kanske är här som kärnan i problemen finns.

Varje profession i ett team är expert på sitt ansvarsområde. Och så ska det vara, för annars behövs inte olika yrkesgrupper och de komplementära färdigheter som de har. Arbetsterapeuter, sjuksköterskor, beteendevetare och vårdare har alla olika uppdrag och kompetenser som kan bidra till den intagnes rehabilitering och möjligheter att återgå i jobb och ett vardagligt liv. Ska alla göra samma sak behövs egentligen bara en yrkesgrupp.

Ett exempel på att Kriminalvården inte respekterar olika synsätt är att man på en anstalt valde att förändra arbetsterapeutens verksamhet. Det fattades vårdare på avdelningen efter att en besparingskampanj hade inletts, så verksamheten skars ned. De intagnas möjlighet till rehabilitering i ett arbetsinriktat program minskade, och arbetsterapeuten fick börja arbeta på schema och skulle därmed göra vårdaruppgifter när hon jobbade helger och kvällar.

Det hade varit bra om man tagit in rehabiliteringsaktiviteter till avdelningen på de tiderna. Men så var det inte, utan i stället fick hon order om att fungera som alla andra vårdare. Detta medförde naturligtvis att arbetsterapeuten valde att lämna Kriminalvården.

Är det den utvecklingen som ministern vill se?

Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag i högsta grad ser dessa två ben som Kriminalvården ska stå på.

När jag tillträdde som justitieminister hade vi en kriminalvård som hade överdimensionerat byggandet av säkerhetsanstalter, och alla pengar satsades på murar och cement. Det var verkligen dåligt ställt med rehabilitering och programvara. Det var inte någon alliansregering som styrde det.

Det vi har gjort sedan dess är att vidta rader av åtgärder för att bygga upp ett bättre innehåll i verksamheten och för att få ordning på Kriminalvårdens ekonomi, vilket är helt nödvändigt. I varje situation där ekonomin inte är skött riskerar man att inte ha råd med viktiga delar av verksamheten.

Under dessa år har vi fattat beslut om nya regler för utslussning. Vi har nu halvvägshus och utökad frigång.

En av de första åtgärder jag vidtog var att säkerställa att intagna fick samma möjligheter som andra att ta del av Arbetsförmedlingens olika program vad gäller nystartsjobb, jobb- och utvecklingsgaranti och annat, för de var satta åt sidan enligt tidigare regelverk. Nu finns det möjlighet till det. Vi har också flyttat in Arbetsförmedlingen på anstalterna för att när man planerar de individuella programmen arbeta med träning, aktivi-

teter, utbildning och annat, för att sprida Bättre ut, som är det signum som Kriminalvården har.

Vi har skaffat en ny och enhetlig utbildningsorganisation där möjligheterna att erbjuda bra utbildning för de intagna har förbättrats och där vi också har mycket utbildning och når ganska bra resultat.

Vi har säkerställt att alla intagna ska få en egen, individuellt anpassad verkställighetsplan. Det har pratats om det i många omgångar, men det har verkligen inte gått framåt utan tagit väldigt lång tid. Nu är det äntligen på gång, och det tror jag är A och O.

Samtliga de behandlingsprogram som man arbetar med och som man försöker bygga ut är program som har en kvalitetsstämpel, det vill säga är forskningsbaserade. Vi har fasat ut program där vi inte vet om de ger någon bra effekt, samtidigt som man har använt sig av mer kompetens för att se till att programmen är kvalitetssäkrade.

Fler intagna går i dag i olika typer av behandlingar, och inte minst vill jag nämna det som rör män som har begått sexuella övergrepp av olika slag. Vi har nu lagt två långsiktiga uppdrag, och det ena är riktat till unga män, eftersom många unga män betar sig och hamnar inom Kriminalvården. Det andra gäller aggressiva män i största allmänhet som behöver tas om hand och lära sig hantera sin oförmåga att leva på ett bra sätt ute i samhället.

Detta är långsiktiga program där det finns ett utrymme för Kriminalvården att utveckla verksamheten så att både anslagen och direktiven löper över flera år. Jag tror att det är helt nödvändigt eftersom det kräver en utveckling.

Vi har också ökat arbetet för att säkerställa ett bättre samarbete med dem som möter den intagne när denne lämnar Kriminalvården. Att öppna vägar och broar till det civila samhället är naturligtvis helt nödvändigt. Här finns det fortfarande väldigt mycket kvar att göra. Dock vill jag gärna säga att det är ganska många organisationer som får stöd för sitt civila arbete för att ge intagna ett bättre innehåll i livet under verkställigheten men inte minst ett bättre möte med världen utanför murarna när de så småningom lämnar.

Kom inte och säg att vi inte ser rehabilitering och det arbete som är viktigt, för det är det vi lägger mycket krut på!

Anf. 11 GUNVOR G ERICSON (MP):

Fru talman! Det är bra om ministern håller med om att det bör satsas mer på rehabilitering, men jag anar också av ministrerns svar att hon är ganska nöjd med de insatser som görs.

Statsrådet skriver i det skriftliga svaret att det är Kriminalvården som med sin kunskap om verksamheten avgör vilken kompetens personalen bör ha. Ja, man kan naturligtvis se det så. Men varför väljer man denna strategi där det behövs olika former av rehabilitering?

Jag tycker att det är mycket bra att man har gjort insatser för att Arbetsförmedlingen ska kunna finnas i kriminalvården och att man också har gjort insatser för utbildning. Men innan man har möjlighet att ta emot insatser från Arbetsförmedlingen behövs en form av rehabilitering. Det kan vara social rehabilitering eller arbetslivsinriktad rehabilitering och även, för den delen, medicinsk rehabilitering. Där finns det ett behov av förbättrade metoder i förhållande till vad man har i dag. Uppenbarligen

har Kriminalvården valt bort denna yrkesgrupp, för tidigare fanns det många fler sådana anställda än i dag.

För allt fler klienter upprättas en individuell plan för verkställigheten. Det är också bra, men ministern säger att Kriminalvårdens arbetsdrift i allt större utsträckning anpassas till att tillgodose klientens behov av kunskap som är användbar på arbetsmarknaden. På vilket sätt följs detta upp? Har Kriminalvården formulerat indikatorer för att följa utvecklingen? Följer man den intagnes delaktighet i processen? Görs bedömning av förmågan att klara sin vardagliga aktivitet, som boende och arbete?

Följs resultatet av vilka insatser på individnivå som bidrar mest till ett liv utan brott och droger efter anstaltstiden, och vilka insatser ska utvärderas?

Statsrådet säger att myndigheten har getts förutsättningar för att upprätthålla kvalitet, effektivitet och säkerhet inom verksamheten samt att ytterligare utveckla det återfallsförebyggande arbetet. Min fråga är då: Vad avses med sned kvalitet i kriminalvården enligt ministerns sätt att se det? Vilken kvalitet är det man vill upprätthålla?

Det behövs också medel för att möta de förändringar som har skett vad gäller de intagnas svårigheter. I min interpellation tar jag upp den kunskap som finns om sambandet mellan brott, droger och neuropsykiatriska problem. Se exempelvis SBU:s senaste rapport inom området: *ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet*. Det finns nya behov, och då behövs en betydande strategisk kunskapsproduktion inom Kriminalvården för att möta dessa intagna och stödja dem att utveckla ett normalt vardagsliv med ett vuxet livsmanus.

Ministern tar upp uppdraget att ge unga män större fokus. Visst, det är bra, men hur ska man kunna ge mer konkret stöd i Kriminalvården när ministern säger att det är bra som det är i dag? Eller är ministern beredd att göra ytterligare förändringar utifrån vad som kanske kommer fram ur det här uppdraget som gäller unga män?

Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Det skulle vara mig väldigt främmande att det är bra som det är med tanke på hur det ser ut när det gäller återfall i brott. Så länge vi inte lyckas bättre är vi naturligtvis inte nöjda och kan inte vara det.

Det är en svår social problematik att arbeta med dessa människor. Det måste man inse.

Det framgår att interpellanten verkar anse att det viktigaste är att arbetsterapeuter anställs. Jag lägger mig faktiskt inte i vilka yrkeskategorier Kriminalvården väljer att använda. Vi försöker peka på vad som faktiskt ska utvärderas.

När det gäller träning för ett liv efter anstalten tror jag mig veta att vi dels arbetar en hel del för att göra det möjligt att få ett jobb när man lämnar verkställigheten, dels försöker ge utrymme för självhushåll och olika typer av daglig träning, för många intagna har aldrig levat ett normalt liv. De är inte vana vid att kliva upp på morgonen. De vet inte vad det är att passa tider. De kan inte laga mat. De vet inte hur man städar. De har ingen aning om hur man tar hand om sina kläder och så vidare.

Där vi har möjlighet att renovera och förändra öppnar vi förutsättningar för att man ska lära sig både att hantera en hushållsbudget, laga mat och sköta det dagliga livet i ett hushåll. Självklart är det så.

När det gäller arbete lade man under en period väldigt mycket krut på att man skulle prata med psykologer och liknande. Det måste man ju göra när man har stora problem. Men det gjordes på bekostnad av arbetsdriften, så man drog ned på olika typer av arbetsmöjligheter. Det har vi ändrat på. Vi har ändrat inriktning och sagt att arbetslinjen gäller också på anstalt.

Genom att arbeta får klienterna både sysselsättning och kunskap som kan underlätta deras inträde på arbetsmarknaden. I dag består arbetsdriften av ungefär 100 produktionsenheter på anstalterna, och de sysselsätter ungefär 1 200 intagna på heltid. Väldigt mycket av enheterna arbetar nu med montering och förpackning. Träindustrier och mekaniska verkstäder är exempel på den typ av verksamhet man sysslar med. Förutom industriellt arbete finns hantverksarbete, service, tjänstearbete och lite jordbruk och skogsbruk, inklusive handelsträdgårdar.

Man kan dock säga att det är en förhållandevis begränsad och delvis otidsenlig struktur på delar av arbetslinjen. Vi jobbar för att förändra detta och förnya det hela. En sak som vi gjorde relativt nyligen var att jag tillsammans med arbetsmarknadsministern gav ett särskilt uppdrag till Arbetsförmedlingen och Kriminalvården att titta på kvinnors situation. Det visade sig nämligen att det för kvinnor fanns väldigt lite av inriktad verksamhet som handlade om att komma igen på arbetsmarknaden. Där pågår ett arbete, vilket jag nämnde i mitt svar tidigare, där man också inom frivården jobbar mer med detta.

Jag är nu väldigt glad över att vi i alla fall har fått i gång mer av arbetsdrift också när det gäller kvinnliga intagna, för de behöver verkligen detta. Många gånger har de ännu större svårigheter att hantera än män kan tänkas ha. Därför är detta mycket viktigt.

Man ska dock veta att det är svårt att hitta former för arbetsdriften, dels för att vi inte får konkurrera med näringsliv och andra verksamheter, dels för att det är väldigt olika vilken profil och vilka förkunskaper de enskilda intagna kan tänkas ha. Men vi jobbar med detta, tillsammans med utbildningsverksamheten. Jag tror att detta är oerhört centralt.

Det är också centralt att människor som avtjänar en verkställighet inte är sysslolösa och hamnar i passivitet och depression, utan de behöver jobba med sig själva och sin framtid, och det är det vi ska försöka åstadkomma framöver. Vi kommer att fortsätta på den linjen.

Anf. 13 GUNVOR G ERICSON (MP):

Fru talman! Beatrice Ask beskrev detta med det dagliga livet. Det är ju precis det som arbetsterapeuterna är experter på. Det handlar om att göra ADL-bedömningar och om att göra insatser med individuellt utprovade behandlingsplaner. Rehabilitering innebär ju att man utreder en persons behov av vård och därefter erbjuder insatser som har god vetenskaplig och beprövad grund. Valet av insatser är inte slumpmässigt om termen rehabilitering används på rätt sätt.

När man i dag på anstalt eller avdelning arbetar med rehabilitering är valda metoder väldigt ofta inriktade på samtal, till exempel mental träning, preventionsstrategier och så vidare. De arbetsterapeutiska insatserna skiljer sig dock markant från detta eftersom de har sin grund i precis det som ministern beskrev, alltså att personen själv ska ta ansvar och ges möjligheter till aktivitet.

I den arbetsterapeutiska behandlingen krävs engagemang från den intagne. Man måste själv vara aktiv, och oftast kan man använda helt naturliga uppgifter och aktiviteter i träningen. Det kan handla om att träna upp förmågan att planera och laga enklare måltider, sköta sina räkningar, läsa en instruktion eller att klara sin tvätt. Det är aktiviteter som många av dagens intagna har mycket svårt att hantera.

Jag är helt medveten om att det är stora sociala problem, och då borde den arbetslivsinriktade rehabiliteringen inom kriminalvården vara betydligt mer uppmärksam och värderad. Där kan olika kompetenser hjälpa och stödja varandra till att nå ännu bättre resultat. Absolut är utbildning och arbete det som syftar till att man ska kunna komma ut till ett liv i en vanlig vardag.

Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Jag tror inte att Gunvor G Ericson och jag har så olika uppfattningar i sak. Men låt mig gärna säga något när det gäller detta med den dagliga verksamheten. Jag tror att det är väldigt viktigt att man faktiskt lär sig att leva ett normalt liv. Det är en del som behöver träning i det. Däremot behöver de inte alltid utredning och vård.

Man ska ha klart för sig att de som döms till fängelse är, trots sin bakgrund och trots det de har gjort, vuxna människor. De klarar av ganska bra saker, och det är kanske inte nödvändigt att det är en viss yrkeskategori alla gånger som genomför det, även om det i vissa sammanhang är rätt.

Det är en väldigt varierande verksamhet. Det som är en akilleshäla på många håll är att vi har anstalter som inte är anpassade för självhushåll eller att man ska ta sitt eget ansvar men också att det krävs ganska gott självförtroende och en bra utbildning för att faktiskt våga ställa krav på de intagna. Det måste man göra i olika situationer. Bor det fem i en korridor, ungefär som när man läser vid universitetet, blir det många konflikter och annat. Då måste det vara ordning och reda. Då måste vissa regler gälla, och man måste genomföra det hela.

Det fungerar ganska bra på en del håll. Jag besöker ofta anstalter. Inte minst på Hinseberg, där man har byggt nytt, har vi vad gäller de nya avdelningarna en väldigt bra självhushållsverksamhet, där de intagna alternerar och får träna det vardagliga, vilket är nog så viktigt.

Däremot vill jag inte ställa det mot arbetslinjen. Jag menar att ambitionen måste vara både att man ska förbereda sig för ett arbete och att man ska klara sina dagliga göromål som människa, hålla sig ren, se till att kläderna är hyfsade och sköta ett hem. Det är viktiga saker.

Vi ser de här helheterna, och vi jobbar med innehållet i verkställigheten. Men det är också viktigt – det ska sägas i den här diskussionen – att säkerheten är hög. Det är ju på grund av våldsamheter, ofta, eller andra typer av kriminella handlingar som man är intagen. Då är säkerheten A och O.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2012/13:157 Anmälan enligt tjänstedirektivet av förslag till vissa kommunala föreskrifter
2012/13:N16 av Kent Persson m.fl. (V)

med anledning av prop. 2012/13:162 Kommunalt mottagande av ensamkommande barn

2012/13:Sf15 av Tomas Eneroth m.fl. (S)

2012/13:Sf16 av David Lång (SD)

med anledning av prop. 2012/13:165 Modernare reglering av statsluftfarten

2012/13:Fö8 av Torbjörn Björlund m.fl. (V)

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 juni

2012/13:614 Avgiftsfri högskoleutbildning

av *Thomas Strand* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:615 Skogsavverkning på kulturlämningar

av *Ulf Nilsson* (FP)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2012/13:616 Myndighet med ansvar för teckenspråkig kultur

av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 juni.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 20 juni

2012/13:569 Gnestapendeln och regionaltågen

av *Gunvor G Ericson* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:570 Stopp i tågtrafiken

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:572 Eventuell nedläggning av pendeltågstrafiken mellan Järna och Gnesta

Prot. 2012/13:127
24 juni

av *Mats Pertoft* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:573 Trängselskatt på tåg

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:574 Gnestapendelns framtid

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:583 Hot mot östgötska flygplatser

av *Billy Gustafsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:588 Mälarbanan i Sundbybergs centrum

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:591 Det offentliga stödet till regionala flygplatser

av *Hans Hoff* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:597 Nya riktlinjer för offentlig finansiering av flygplatser

av *Suzanne Svensson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Svar på fråga 570 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 september.

Övriga svar redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 juni.

16 § Kammaren åtskildes kl. 11.52.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 §	Justering av protokoll.....	1
2 §	Ansökan om fortsatt ledighet.....	1
3 §	Anmälan om kompletteringsval.....	1
4 §	Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	1
5 §	Meddelande om aktuell debatt med anledning av den ökande ojämlikheten.....	2
6 §	Anmälan om protokollsutdrag från utskott	3
7 §	Anmälan om uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden.....	3
8 §	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
9 §	Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	3
10 §	Hänvisning av ärenden till utskott	3
11 §	Svar på interpellation 2012/13:465 om utredningsgaranti.....	4
	Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	4
	Anf. 2 LARS JOHANSSON (S).....	5
	Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	6
	Anf. 4 LARS JOHANSSON (S).....	7
	Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	8
	Anf. 6 LARS JOHANSSON (S).....	9
	Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	9
12 §	Svar på interpellation 2012/13:491 om rehabilitering inom Kriminalvården	10
	Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	10
	Anf. 9 GUNVOR G ERICSON (MP).....	11
	Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	12
	Anf. 11 GUNVOR G ERICSON (MP).....	13
	Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	14
	Anf. 13 GUNVOR G ERICSON (MP).....	15
	Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	16
13 §	Bordläggning.....	17
14 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	17
15 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	17
16 §	Kammaren åtskildes kl. 11.52.....	18